

A Fővárosi Ítéltábla a Kerekes és Társai Ügyvédi Iroda (címe; ügyintéző neve) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű és **II. r. felperes** (címe) II. rendű felperesnek - az Imre Ügyvédi Iroda (címe; ügyintéző neve) által képviselt I.rendű alperes neve (címe) I. rendű és az II. rendű alperes neve (címe) II. rendű alperes ellen általános szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2015. július 29. napján kelt 27.G.40.659/2015/7. számú ítélete ellen az alperesek által 8. sorszámon, a felperesek által 9. és 11. sorszámon benyújtott fellebbezések folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárással összefüggésben keletkezett perköltségét mindegyik fél maga viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A peres felek 2006. május 17-én ... közjegyző előtt 875/2006. számú közjegyzői okiratba foglaltan „Ingatlan jelzálogjoggal biztosított devizában nyilvántartott jelzálog-típusú hitel kölcsönszerződés” elnevezéssel kölcsönszerződést kötöttek.

Az I. pont értelmében az alperesek mint hitelezők - oszthatatlan szolgáltatásként - egyetemleges kötelezettséget vállaltak arra, hogy a közjegyzői okiratban meghatározott összegben és feltételekkel a felperesek mint egyetemlegesen jogosult adósok részére svájci frankban nyilvántartott jelzáloghitelt nyújtanak. Az adósok egyetemlegesen kötelezték magukat a kölcsön visszafizetésére, és annak e szerződés szerinti járulékaik megfizetésére. A kölcsön összegét 10.000.000 forintban határozta meg. Megállapodtak a felek, hogy a kölcsön összegének devizában való megállapítása a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott devizavételi árfolyamon történik.

A folyósítás feltételeit a I.2.) pont tartalmazta, amelynek d./ alpontja szerint a folyósítás feltétele az igényelt kölcsönösszeg 1 %-ának megfelelő összegű, de legalább 60 svájci frank hitelkeret beállítási jutalék megfizetése.

A II.1.) és a II.2.) pont alapján a kölcsön ügyleti kamata évi 4,95%, kezelési költsége évi 2,04% volt. A kölcsön futamidejét 20 évben határozták meg, a törlesztőrészletek száma 240, a törlesztőrészlet összege a szerződéskötéskor 342,063 svájci frank volt. A felek a kölcsönt ingatlant terhelő jelzálogjoggal biztosították.

A felperesek hitelkeret beállítási jutalék címén megfizettek az alpereseknek 100.000 forintot.

A felperesek keresetükben a szerződés I.2.) d./ alpontja érvénytelenségének megállapítása mellett a szerződés érvényessé nyilvánítását, és az alperesek 100.000 forint megfizetésére kötelezését kérték a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 209. §-ának (1) bekezdése, a 209/A. §-ának (2) bekezdése, a 239. §-ának (2) bekezdése, valamint a 361. §-ának (1) bekezdése alapján.

Kifejtették, hogy a Ptk. 198. § és 201. § rendelkezéseiből az következik, hogy a szolgáltatásért ellenszolgáltatás jár, a kölcsön nyújtásának ellenszolgáltatása a kamat. Ezen felül ugyanazon szolgáltatásért további díj nem kérhető, az tisztességtelen feltétel. A kölcsön szolgáltatásának tartalmát a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szól 1996. évi XCII. törvény (Hpt.) 2. sz. mellékletének értelmező rendelkezései között a 10.2. pont tartalmazza. E szerint a pénzkölcsön nyújtása magába foglalja a kölcsön nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével, a behajtással kapcsolatos intézkedéseket is. Hivatkoztak a Kúria 2/2014. PJE határozatára is, amely az árfolyamrés tisztességtelenségét azért állapította meg, mert azzal szemben nem áll a fogyasztónak közvetlenül nyújtott szolgáltatás, így az a fogyasztó számára indokolatlan költséget jelent. A tisztességtelen feltétel nem vált ki joghatást, az az alapján felszámított díj visszajár a Ptk. 361. § (1) bekezdése értelmében.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Előadták, hogy a hitelkeret beállítási jutalék a hitel folyósításakor felszámított egyszeri díj, amely a hitelnyújtással kapcsolatos alábbi feladatok ellenértéke:

a hitelkérelem befogadása: a bank ellenőrzi a kérelem teljességét, befogadhatóságát (pl. KHR ellenőrzés);

adósminősítés: számszerűsíthető adatok és nem számszerűsíthető szempontok alapján az ügyfél minőségének meghatározása;

hitelbírálat: annak vizsgálata, hogy a hiteligény pénzügyileg mennyire megalapozott, a kockázatokat is figyelembe véve a hiteltörlesztés biztosított-e;

döntés: a bírálatot követően az előkészített dokumentáció alapján az illetékes döntéshozó engedélyezi vagy elutasítja a kérelmet;

szerződéskötés: a kölcsönszerződés előkészítése, aláírása közjegyző előtt;

a kölcsön folyósítása: a folyósítási feltételek meglétének és a fedezet rendelkezésre állásának ellenőrzése, a folyósítás tényleges lebonyolítása.

Az alperesek álláspontja szerint ezek a banki feladatok nem hozhatók közvetlenül összefüggésbe az ügyfél által fizetett kezelési költséggel, mert utóbbi a kölcsönszámla vezetésével kapcsolatos adminisztrációért felszámított díj. Hivatkoztak a 250/2000. (XII. 24.) Kormányrendeletre, amely ismeri a kamatjellegű bevételeket, így a hitelkeret beállítási jutalék is felszámítható.

A Fővárosi Törvényszék a 2015. július 29-én kelt 27.G.40.659/2015/7. számú ítéletével megállapította, hogy a peres felek által 2006. május 17. napján megkötött és ... budapesti közjegyző 875/2006. számú közjegyzői okiratába foglalt kölcsönszerződésnek semmis az alábbi feltétele:

„I.2.d./ pont az igényelt kölcsönösszeg 1%-ának megfelelő összegű, de legalább 60 CHF, azaz Hatvan svájci frank hitelkeret beállítási jutalék megfizetése”.

Kötelezte az alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesek mint egyetemleges jogosultak részére 100.000 forintot, valamint 27.700 forint perköltséget.

Az ítélet indokolásában ismertette a szerződéskötéskor hatályos Ptk. 209. §-ának (1) és (2) bekezdésében foglaltakat, valamint a 209/A. § (2) bekezdésének rendelkezéseit. Rögzítette, hogy a perben nem volt vitás, hogy a felperesek fogyasztók és a per tárgyává tett szerződési feltételt a felek egyedileg nem tárgyalták meg. A szerződési feltétel tisztességtelenségének vizsgálata során elsődlegesen azt kellett meghatározni, hogy mi az a hitelkeret beállítási jutalék.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy nincs szerződéses alapja annak, hogy a hitelkeret beállítási jutalék az alperesek által a per során felsorolt feladatok ellentételezéseként került felszámításra, mert a szerződés nem tartalmaz fogalommeghatározást, és nem tartalmazza annak kifejtését, hogy milyen szolgáltatások ellentételezése a jutalék. Az üzletszabályzatnak az alperesek által hivatkozott előírásai csak az ezen a címen fennálló fizetési kötelezettségről szólnak, a hirdetmény pedig a jutalék mértékét határozza meg. Az alperesek által készített felsorolás így teljesen önkényes, lényegében bármely tevékenységre hivatkozhatnak azzal kapcsolatban az alperesek, hogy a hitelkeret beállítási jutalék annak ellentételezését szolgálja.

Az elsőfokú bíróság szerződéses definíció hiányában a szavak általánosan elfogadott jelentése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a hitelkeret beállítási jutalék egy olyan díj, amelynek mértéke arányos a hitelkeret nagyságával (ezért jutalék) és amit a hitelkeret nagyságának meghatározásáért fizet az adós a hitelezőnek (ezért „hitelkeret beállítási”).

Kiemelte, hogy a perbeli szerződés nem hitelkeret szerződés, hanem kölcsönszerződés, mert az alperesek nem hitelkeret rendelkezésre tartását vállalták, hanem kölcsön rendelkezésre bocsátását. A szerződés nem hitelszerződés, hitelkeret sincs, így annak „beállítása” sem értelmezhető. Az alperesek nem voltak kötelesek arra, hogy hitelkeretet állítsanak be, és nem is állítottak be hitelkeretet. Megállapítása szerint mindebből az következik, hogy a fogyasztó számára nem állapítható meg, hogy milyen szolgáltatás ellenértéke a hitelkeret beállítási jutalék, illetve a fogyasztónak miért kell fizetnie az igényelt kölcsön 1%-ának megfelelő összeget. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ez önmagában a feltétel tisztességtelenségét eredményezi. A fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel tisztességtelenségét ugyanis önmagában az megalapozza, ha a feltétel nem világos vagy nem érthető. A hazai jogalkotó 2009. május 22-i hatállyal, a 2009. évi XXXI. törvénnyel emelte be ezt a rendelkezést a Ptk. 209. § (4) bekezdésébe, de ez nem jelenti azt, hogy külön jogszabályi rendelkezés nélkül ne lenne követelmény a feltétel világossága és érthetősége. A 93/13/EGK tanácsi irányelv 5. cikkére figyelemmel a bíróság a szerződési feltételek tisztességtelenségének vizsgálatakor érvényesíti a világosság és az érthetőség követelményét. Ez a követelmény nem a Ptk. utóbb beiktatott 209. § (4) bekezdéséből következik, hanem a tisztességtelenség 209. § (1) bekezdésében meghatározott fogalmából. Hangsúlyozta, hogy Ptk. 209. § (1) bekezdéséből fakadó követelmény, hogy a fogyasztó számára világos legyen, pontosan milyen szolgáltatásért, milyen tevékenységért, milyen költségekért köteles díj fizetésére. A fogyasztó számára azonban pusztán annyi derül ki a szerződésből, hogy a kölcsön összege 1%-ának megfelelő összeget kell fizetnie, különben nem kapja meg a kölcsönt. Kitért arra is, ha a szerződés szövegéből vagy bármely más módon megállapítható lenne a fogyasztó számára, hogy az alperesek által megjelölt tevékenységek ellentételezése a hitelkeret beállítási jutalék, a feltétel akkor is tisztességtelen lenne. Az alperesek által hivatkozott tevékenység felsorolás ugyanis lényegében azt a tevékenységet takarja, hogy a hitelező eldönti, nyújt-e kölcsönt a potenciális adósnak, és ha igen, mennyit. Ez a döntés nem a hitelező részére nyújtott szolgáltatás, márpedig díj fizetésére csak akkor kötelezhető a fogyasztó, ha részére valamilyen szolgáltatást nyújt a vele szerződő fél. A jutalék fogalma feltételezi, hogy a jutalékra jogosult a jutalék fizetésére köteles személy részére nyújt valamilyen szolgáltatást. A perbeli esetben azonban nem a fogyasztó számára végzett tevékenységről és nem a fogyasztó részére nyújtott szolgáltatásról van szó, hanem arról, hogy a hitelező a saját pénzügyi szempontjait mérlegeli és saját érdekében eldönti, hogy megköti-e a szerződést és pontosan milyen szerződést köt. E tevékenységért díjat, jutalékot szedni a felek szerződésből eredő jogainak és kötelezettségeinek a fogyasztó hátrányára történő egyoldalú és indokolatlan megállapítása, mely sérti a jóhiszeműség és tisztesség követelményét is, ezért tisztességtelen. Az elsőfokú bíróság a kifejtettek figyelemmel megállapította a szerződés I.2.d./ pontjának semmisségét és - figyelemmel arra, hogy a szerződés a hitelkeret beállítási jutalék nélkül is teljesíthető - a részleges érvénytelenség jogkövetkezményét, hogy az érvénytelen szerződési feltétel kiesik a szerződésből, nem jelent

kötelezettséget az adósok részére, így az érvénytelen rész alapján nyújtott szolgáltatás visszajár, ezért a nem vitatottan megfizetett 100.000 forint egyetemleges visszafizetésére kötelezte az alpereseket. Kiemelte, hogy ebben a körben eltért a felperesek kérelmétől, mert ők az érvénytelenség jogkövetkezményeként a 100.000 forint visszafizetése mellett a szerződés érvényessé nyilvánítását kérték. A szerződés azonban nem érvénytelen (csak annak egy feltétele), így a teljes szerződés vonatkozásában fel sem merülhet az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása. Az I.2.d. pont vonatkozásában pedig azt jelentené az érvényessé nyilvánítás, hogy az éppen a bíróság jogalakító döntése folytán érvényes és teljesítendő, azaz az alperesek nem lennének kötelezhetők a 100.000 forint visszafizetésére. Hangsúlyozta, hogy a bíróság az érvénytelenség jogkövetkezményei tekintetében nincs kötve a felek kérelméhez, ezért azt a keresettől eltérően határozta meg, elutasító rendelkezést azonban nem kellett hoznia éppen azért, mert a keresetben ebben a körben nincs kötve.

A teljes egészében pervesztes alpereseket a Pp. 78. § (1) bekezdése és 82. § (1) bekezdése alapján egyetemlegesen kötelezte a felperesek perköltségének egyetemleges megfizetésére, amelynek összege a lerótt 15.000 forint kereseti illetékből és a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (R.) 3. § (2) bekezdése alapján 10.000 forint + áfa összegben meghatározott ügyvédi munkadíjból állt. Az ügyvédi munkadíj összegének megállapítása során arra volt figyelemmel, hogy a felperesek által hivatkozott díjmegállapodás csatolásra nem került, a kért összeg pedig eltúlzott volt, a per tárgyának csekély értékére és arra figyelemmel, hogy a keresetlevélen kívül a felperesek jogi képviselője további érdemi beadványt nem készített, és csak egy tárgyaláson jelent meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletében hangsúlyozta, hogy a bíróságnak a Pp. 213. § (1) bekezdése és 215. §-a alapján a felperes által előterjesztett keresetről kellett döntenie. A felperes egy meghatározott feltétel érvénytelensége megállapítását kérte, így a bíróságnak ezt kellett vizsgálnia, nem pedig azt, hogy a felperes a keresetétől függetlenül milyen tippeket adott a szerződés teljes vagy részleges érvénytelensége vonatkozásában. Ugyanígy nem volt jelentősége a felek által vitatott egyedi megtárgyalásnak a per tárgyát nem képező feltételek kapcsán, illetve hogy az üzletszabályzat és a hirdetmény a szerződés részévé vált-e.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperesek és az alperesek is fellebbezést terjesztettek elő.

A felperesek fellebbezése az ítélet indokolásának részbeni megváltoztatására irányult.

Előadták, hogy az ítélet indokolásban foglaltakkal szemben nem tippeket adtak, hanem felhívták az elsőfokú bíróság figyelmét arra, hogy tényként egyértelműen megállapítható a bíróság elé tárt iratokból a perbeli kölcsönszerződés semmissége a Hpt. 213. § (1) bekezdésének e) pontja alapján. A felperesek kifejtették, hogy nem merték keresetükben a szerződés teljes semmisségének megállapítását kérni, ha a bíróság magától nem észleli, amire köteles lenne az érvénytelenségi perekben felmerülő egyes eljárásjogi kérdésekről szóló 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 4.a./ pontja szerint. Az elsőfokú bíróság azonban megfordította az eljárás menetét és arra vonatkozó kereseti kérelem előterjesztését kérte, majd ezt követően határidőn túlinak minősítve a keresetváltoztatást elutasította annak ellenére, hogy a semmisségre határidő nélkül lehet hivatkozni. A Pp. 146/A. § (1) bekezdése nem írhatja felül a Ptk. 234. § (1) bekezdését, amely szerint a semmis szerződés érvénytelenségére - ha a törvény kivételt nem tesz - bárki határidő nélkül hivatkozhat.

Kiemelték, hogy a szerződés érvényessé nyilvánítása mellett is a részleges semmisség jogkövetkezményeként a 100.000 forint megfizetésére marasztalhatóak az alperesek. Álláspontjuk szerint a bíróság a kereseti kérelemhez kötve van, és a fogyasztó döntési jogát nem vonhatja el, akár a tisztességtelen szerződési feltételek, akár a hitelintézeti törvény megsértése körében a fogyasztó dönti el, kíván-e élni a semmisség jogával, ugyanis a Ptk. 209/A. § második mondata szerint a semmisségre csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni, a Hpt. 213. § (3) bekezdése is kimondja,

hogy a szerződés semmisségére csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni. Ebből nyilvánvalóan az következik, hogy nem a bíróság dönti el, hogy a fogyasztó kereseti kérelmével ellentétesen másképpen éljen jogával.

Az alperesek fellebbezésükben elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a felperesek keresetének elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérték.

Érvelésük szerint az elsőfokú ítélet figyelmen kívül hagyta azt a nyilvánvaló tény, amely szerint a kölcsönügyleten alapuló, az adós számára nyújtott kölcsön utáni ellenszolgáltatás nem kizárólag a szerződésben kikötött ügyleti kamat: a felek egyes, a közös szerződési érdek teljesülésével kapcsolatos költségek ellentételezésére más címen is jogszerű és tisztességes megállapodásra juthatnak egymással. A felek a hitelkeret beállítási jutalékról tehát nem csupán világos és érthetően szabályozott szerződési kikötésben rendelkeztek, hanem megállapodásuk tartalmi szempontból sem tekinthető olyannak, amely a felperesek számára indokolatlanul hátrányos volna. Az elsőfokú ítélet erre vonatkozóan nem tartalmaz megállapítást.

Előadták, hogy a perben vizsgált a kölcsönszerződés I.2.d./ pontja a folyósítás egyik feltételként rögzíti, hogy az alperesek által folyósított kölcsön után a felperesek a kölcsön 1%-ának megfelelő összegű hitelkeret beállítási jutalékot kötelesek megfizetni az alperesek részére. Ezen költség megfizetésének kötelezettségét a szerződés megkötésekor hatályos és az elsőfokú eljárás során csatolt üzletszabályzat II.5.1. és II.5.9. pontjai is rögzítik.

Hangsúlyozták, hogy a Ptk. 523. §-ának rendelkezéseiből nem következik, hogy a hitelező ellenszolgáltatásként csakis és kizárólagosan kamatot számíthatna fel. A szerződés megkötésekor hatályos Hpt. szerint a kamat az igénybe vett kölcsön használatáért, kockázataért fizetendő, a betét- vagy kölcsönösszeg százalékban meghatározott, időarányosan térítendő (elszámolandó) pénzösszeg vagy egyéb hozadék. A hitelkeret beállítási jutalék ezzel szemben az elsőfokú eljárásban részletesen kifejtett banki feladatok ellenértéke a hitel folyósításakor felszámított egyszeri díjként. Az elsőfokú bíróság által hivatkozott érv, amely szerint a szerződésnek tartalmaznia kellett volna, hogy a hitelkeret beállítási jutalék milyen szolgáltatást ellentételez, a Hpt. alapján nem levezethető. A Hpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontja szerint az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés semmis, amelyik nem tartalmazza a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ideértve a kamatokat, járulékokat, valamint ezek éves, százalékban kifejtett értékét. Hangsúlyozták, hogy a szerződés ezen feltételeknek megfelelt. Az egyes hitelnyújtók hiteladminisztrációja eltérő tartalmú lehet, ezért általános fogalmi meghatározást a szerződések nem tartalmaznak.

Véleményük szerint nem helytálló az elsőfokú ítéletben kifejtett következtetés, amely szerint ha a szavak általános jelentéséből kell meghatározni a jutalék jellegét, akkor a jutalék szedése azért semmis, mert nincs hitelkeret. A kölcsönjogviszony részeként hiteljogviszony is keletkezik. Az ingatlanfedezetű kölcsönszerződés ugyanis több folyósítási feltételt is tartalmaz, és a szerződés megkötését követően a folyósítási feltételek teljesítéséig a banknak mindenképpen az ügyfél rendelkezésére kell tartania a kölcsönt.

A már hivatkozott banki feladatok elvégzése nem vitatottan felmerül, amennyiben bármilyen okból (pl. üzletpolitikai okból) nem számítja fel ezen költségeket a bank, ez nem jelenti azt, hogy ott nem is merül fel ilyen költség, azt pedig főként nem jelenti, hogy ott sem merül fel, ahol felszámításra kerül. Hangsúlyozták, hogy ez a költség ügylettípusonként kerül meghatározásra és átalányként kerül felszámításra, az a kölcsön bírálatához, míg a kezelési költség a hitelszámla vezetéséhez kapcsolódó költségátalány - ahogy neve is kifejezi. Álláspontjuk szerint egy adott költség felszámíthatósága nem attól függ, hogy a szerződés a költségre nézve tartalmaz-e fogalommeghatározást. A szerződés megkötésekor hatályos Hpt. 2. sz. melléklet I./10.3. pontja szerint a hitel és pénzkölcsön nyújtására irányuló pénzügyi szolgáltatási tevékenység a hitelképesség vizsgálatával, a hitel- és kölcsönszerződések előkészítésével, a folyósított kölcsönök

nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével, a behajtással kapcsolatos intézkedéseket is magában foglalja, ezért tévedett az elsőfokú bíróság, amikor ezzel ellentétes álláspontra jutott annak kimondásával, hogy a bank a fogyasztó számára nem nyújtott szolgáltatást.

Állították, hogy a feltétel megfelel a világos és érthető megfogalmazás követelményének. Az ítélet indokolása maga sem vonja kétségbe, hogy a szerződés kételymentesen rögzíti az ezen a címen a felperesek által fizetendő összeget, a fizetési kötelezettség esedékességét, a fizetés módját. Ennek következtében az alperesek biztosították a felperesek számára, hogy a szerződés megkötését megelőzően pontos és tárgyyszerű ismeretek alapján mérlegelhessék az ügylet megkötéséből rájuk háruló üzleti terheket, illetve kockázatot. A szerződés összhangban van az elsőfokú ítélet által hivatkozott 93/13/EGK tanácsi irányelv 5. cikkéből fakadó elvárásokkal is.

Kiemelték, hogy az általuk hivatkozott banki feladatok átalányjelleggel meghatározott ellentételezését szolgálja a hitelkeret beállítási jutalék, ezek között olyan banki feladatok ellátását is jelenti, mint a szerződés megkötésének és aláírásának előkészítése és a kölcsön folyósításának lebonyolítása. Ezen tevékenységek pedig nem a banki döntés meghozatalát jelentik. A magánjogi ügyletekben a mellérendelt szerződő felek közös szándéka egy meghatározott gazdasági cél megvalósítására, kölcsön nyújtás esetén a kölcsönszerződés létrehozására irányul. A közös gazdasági cél megvalósításával kapcsolatban felmerülő költségek megosztását a felek a szerződésben rögzítik. Ilyen értelemben értelmezhetetlen a fogyasztó érdekében felmerülő költség fogalma, hiszen minden költség a közös cél megvalósítása érdekében, és nem egyik vagy másik fél kizárólagos érdekének a szolgáltatásban merül fel.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet indokolásának a felperesek fellebbezésével támadott részének helybenhagyására irányult.

A felperesek és az alperesek fellebbezése is megalapozatlan.

Nem indokolt az alperes másodlagos fellebbezési kérelmének a teljesítése, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése, mert az elsőfokú bíróság a peres eljárás szabályait az eljárása során nem sértette meg, és nem indokolt a bizonyítási eljárás kiegészítése sem. Az elsőfokú bíróság az eljárásban feltárt és a rendelkezésére álló adatok és bizonyítékok okszerű, a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt elveknek maradéktalanul megfelelő értékelésével helyesen állapította meg a tényállást, a jogvita eldöntése szempontjából jelentős jogi érveléseket elbírált és helyes jogi álláspontot elfoglalva hozta meg döntését. Érdemi határozata helytálló, azt a jogszabályok pontos megjelölésével, részletesen megindokolta, azzal a Fővárosi Ítéltábla teljes egészében egyetért.

A felperesek a keresetüket a Pp. 146. § § (1) bekezdése alapján kívánták megváltoztatni annak ellenére, hogy a jelen perben erre csak az alperesek érdemi ellenkérelme előadását követő 30 napon belül lett volna törvényes lehetőségük - alperesi beleegyezés hiányában - a Pp. 146/A. § (1) bekezdése szerint.

Az elsőfokú bíróság a keresetváltoztatást a fenti jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően utasította el a végzésével, annak indokolását az ítéletben kellett volna megadnia, azonban ezt elmulasztotta, arra az eljárást befejező érdemi döntésében nem tért ki. Az elsőfokú bíróság ezen mulasztását a Fővárosi Ítéltábla az indokolás kiegészítésével pótolja.

A Pp. 23. § (1) bekezdése k) pontjának alapján a törvényszék hatáskörébe tartoznak a tisztességtelen szerződési feltételek érvénytelensége tárgyában indított perek, és a törvényszék elsőfokú hatáskörébe tartozó perekben a per minden szakaszában, jogorvoslati eljárás során is a Pp. 73/A. § b) pontja szerint a jogi képviselő kötelező. A Pp. 146/A. § (1) bekezdésében foglaltak szerint

kötelező jogi képviselő esetében az általános szabályoktól (146. §) eltérően a felperes a keresetét - a (2)-(4) bekezdésben foglalt kivétellel - az alperes érdemi ellenkérelme előadását követő 30 napon belül változtathatja meg. A (6) bekezdés alapján a bíróság végzéssel elutasítja a keresetváltoztatást, ha a felperes azt az (1)-(5) bekezdésben foglalt szabályok megsértésével terjesztette elő; e végzés ellen nincs helye külön fellebbezésnek.

Figyelemmel arra, hogy a felperések fellebbezésében hivatkozott, a szerződés semmiségének megállapítására irányuló keresetváltoztatásra az alperesek érdemi ellenkérelmének előadását követő 30 nap elteltét követően került sor, az alperesek beleegyezésének hiányában azt a felperesek az (1) és (3) bekezdésben foglalt szabályok megsértésével terjesztették elő.

Az elsőfokú bíróság az ítélete indoklásában megalapozottan rögzítette, hogy a Pp. 213. § (1) bekezdése és a 215. §-a alapján a felperesek által a keresetváltoztatást megelőzően előterjesztett keresetről kellett kizárólag döntenie, figyelemmel arra is, hogy a szóbeli tárgyaláson a jegyzőkönyvben rögzítetten tájékoztatta a feleket, hogy a szerződés érvénytelensége az elé tárt iratokból tényként egyértelműen nem állapítható meg.

A felperesek keresete szerint a jelen perben érvényesített jog [Pp. 121. § (1) bekezdés c) pont] a keresetben meghatározott szerződési feltétel tisztességtelenségének (Ptk. 209. §) megállapítása és az érvénytelenség (Ptk. 209/A. §) jogkövetkezményének levonása, valamint a Ptk. 361. §-ának (1) bekezdése alapján az alperesek jogalap nélküli gazdagodásának visszafizetésére kötelezése.

A bíróság az érvénytelenség jogkövetkezményei tekintetében nincs kötve a felek kérelméhez.

A Ptk. 209/A. § (1) bekezdésén alapuló, a szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítása iránti kereset nem azonos a Ptk. 239/A. § (1) bekezdése szerinti tisztán megállapítási keresettel, amelyben a fél a szerződés egyes rendelkezései érvénytelenségének megállapítását a bíróságtól az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása nélkül kéri.

Tisztességtelen feltételt a szerződés nem tartalmazhat, ha mégis, akkor a tisztességtelen feltételnek a szerződésből ki kell maradnia. Ebből az is következik, hogy a tisztességtelen feltétel hiányához, mint jogszerű magatartáshoz, a semmisség nem kapcsolódhat.

Ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kiesésével teljesíthetlenné válik, és ezért az egész szerződés megdől, vagy a szerződés más semmisségi ok miatt lesz egészében érvénytelen, az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása körében a szerződés esetleges érvényessé nyilvánítása nem járhat a szerződés részét képező tisztességtelen feltétel érvényessé nyilvánításával.

Az alperesek fellebbezésében hivatkozottakkal szemben a kereset alapján az elsőfokú bíróságnak nem azt kellett vizsgálnia, hogy az általános szerződési feltétel a jogszabályi rendelkezéseket sérti-e, hanem azt, hogy a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével indokolatlanul és egyoldalúan előnyös-e a pénzintézmények, illetve hátrányos-e a fogyasztó felperesek számára. A feltétel tisztességtelensége akkor is vizsgálható, ha az adott jogszabály diszpozitív rendelkezésétől tér el a pénzügyi intézmény az általános szerződési feltételben.

A tisztességtelen szerződési feltétel érvénytelensége tárgyában előterjesztett kereset érdemi elbírálása során az elsőfokú bíróság helyesen abból indult ki, hogy a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel tisztességtelenségét - a 93/13/EGK tanácsi irányelv

5. cikkére is figyelemmel - önmagában az megalapozza, ha a feltétel nem világos vagy nem érthető. Az elsőfokú bíróság nem kizárólag azt vizsgálta az egyértelmű és érthető megfogalmazás követelményének szem előtt tartásával, hogy a szerződés tartalmaz-e általános fogalom meghatározást, hanem helyesen annak tulajdonított jelentőséget, hogy a szerződésből a fogyasztó felperesek számára egyértelműen nem állapítható meg, hogy a kölcsönszerződésben milyen szolgáltatás ellenértéke a hitelkeret beállítási jutalék, illetve hogy a fogyasztónak miért kell fizetnie az igényelt kölcsön 1%-ának megfelelő összeget, és megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy ez önmagában megalapozza a szerződési feltétel érvénytelenségét a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján. Az alperesek alaptalanul állították fellebbezésükben, hogy e körben elegendő, ha a szerződés kételymentesen rögzíti az ezen a címen a felperesek által fizetendő összeget, a fizetési kötelezettség esedékességét, a fizetés módját, mert annak rögzítése hiányában, hogy milyen szolgáltatás ellenértéke a hitelkeret beállítási jutalék, az alperesek bármely tevékenységre hivatkozhatnak azzal kapcsolatban.

Az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokolása szerint, ha a szerződés szövegéből vagy bármely más módon megállapítható lenne a fogyasztó számára, hogy az alperesek által megjelölt tevékenységek ellentételezése a hitelkeret beállítási jutalék, a feltétel akkor is tisztességtelen lenne, mert az alperesek által a perben hivatkozott tevékenység nem a fogyasztó számára nyújtott szolgáltatás, ezért díjat, jutalékot szedni a felek szerződésből eredő jogainak és kötelezettségeinek a fogyasztó hátrányára történő egyoldalú és indokolatlan megállapítása, mely sérti a jóhiszeműség és tisztesség követelményét, ezért tisztességtelen.

A kifejtettekre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyes megállapítása szerint az érvénytelen szerződési feltétel kiesik a szerződésből, nem jelent kötelezettséget az adósok részére, így az annak alapján nyújtott szolgáltatás visszajár.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság helytálló érdemi döntését a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján - annak helyes indokai mellett - helybenhagyta.

Sem az alperes, sem a felperes fellebbezése nem vezetett sikerre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 81. § (1) bekezdése értelmében megállapította, hogy mindegyik fél a saját - a másodfokú eljárással összefüggésben azonos mértékben felmerült - perköltségét maga viseli.

Budapest, 2016. március 23.

. Koday Zsuzsanna s.k.
a tanács elnöke

. Pusztai Anita s.k.. Kurucz Zsuzsánna s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő

